

Socialdepartementet

s.remissvar@regeringskansliet.se

s.fs@regeringskansliet.se

Remissvar

ORU 2020/02934

Kerstin Nilsson

2020-09-08

Remissvar - Strukturförändring och investering i hälso- och sjukvården (SOU 2020:15)

Örebro universitet har tagit del av slutbetänkandet av utredningen om offentlig samverkan-privat samverkan, styrning och kontroll (SOU 2020:15).

Utredningen har haft ett brett uppdrag att utreda former och ändamålsenlighet för besluts- och genomförandeprocesser i samband med upphandling och investeringar i hälso- och sjukvården och i samband med offentlig-privat samverkan (OPS). Utredningen har utgått från Nya Karolinska Solna (NKS) i region Stockholm, som hitintills utgör det enda större exemplet på en OPS lösning inom hälso- och sjukvården i Sverige. Utredningen är omfattande och går noggrant igenom allmänna förutsättningar som rådande lagstiftning, aktuella utmaningar inom hälso- och sjukvården, regionernas investeringar, styrmodeller, berörda aktörers roll, olika entreprenadformer med särskilt fokus på offentlig – privat samverkan, samt gör slutligen en detaljerad redogörelse för framför allt beslutsprocesserna kring NKS. Utredningen betonar att den inte har i uppdrag att göra någon granskning av NKS-projektet eller av Region Stockholm och understryker att redovisningen inte syftar till att identifiera felaktigheter eller peka ut ansvariga utan att med kartläggningen av exemplet NKS bidra till lärande. Utredningen identifierar flera problemområden som vart och ett kräver viktiga överväganden och som bör analyseras på ett systematiskt sätt inför eventuella liknande beslut inom hälso- och sjukvården, men även i andra sammanhang. Bilden är komplex och utredningen redogör för olika aspekter man identifierat som betydelsefulla såsom utmaningar i framtidens hälso- och sjukvård, bristen på nationell överblick vid stora investeringar, formerna för hur projektet NKS drivits, brist på samordning med övrig sjukvårdsplanering, bristen på delaktighet från de professionella organisationerna, användande av externa konsulter, styrsystemen. Allvarligast framstår otydligheten vad gäller beslut om verksamhetens innehåll vid NKS och bristen på en heltäckande analys av konsekvenserna för hälso- och sjukvården, utbildning och forskning vid övergången till ett sjukhus inriktat på enbart högspecialiserad vård. Utredningen skriver att Karolinska institutet upprepat framfört att tillräcklig hänsyn inte tagits till förutsättningarna för utbildning och forskning och att man nu ser negativa konsekvenser för utbildningen av bland annat

läkare och sjuksköterskor, och konstaterar att förutsättningarna för utbildning och forskning ännu inte är på plats.

Med hänsyn till den mycket detaljerade redogörelse som görs avseende utredningens olika delar finner vi det anmärkningsvärt att utredningen, även om uppdraget inte varit att genomföra en granskning, avstår från att dra tydligare slutsatser. Vi finner det också anmärkningsvärt att utbildning och forskning, som tillsammans med hälso- och sjukvård utgör ett universitetssjukhus kärnuppdrag, relativt sett bereds ett begränsat utrymme i utredningen. Förutom referens till en del skrivelser från Karolinska institutet saknas universitets- och högskolevärldens perspektiv på NKS, vilket just för att det utgör ett exempel vore relevant.

Utredningen lämnar slutligen fyra rekommendationer. Från Örebro universitets sida väljer vi att i vårt svar att fokusera på den första av dessa som rör utbildning och forskning då de övriga ligger utanför universitetets verksamhetsområde.

Utredning lägger som rekommendation att förutsättningarna för forskning och utbildning måste säkerställas i samband med större strukturförändringar och investeringar inom hälso- och sjukvården. Detta instämmer vi givetvis fullständigt i då hälso- och sjukvården ytterst är beroende av att dess medarbetare har en utbildning av hög kvalitet samt att det drivs medicinsk forskning som kan omsättas i utveckling av vården för dem den är ytterst till för d v s patienterna.

Vi instämmer i att exemplet NKS är mycket bekymmersamt i detta avseende men vi har svårt att se vad utredningens förslag om att utreda förutsättningarna för utbildning och forskning inom hälso- och sjukvården på regional nivå skulle tillföra. Kunskapen finns idag vid de medicinska fakulteterna och vid landets universitetssjukhus, och det finns ett flertal idag redan existerande organ som arbetar med forskning och utbildning på nationell nivå. Vår uppfattning är att det inte är meningsfullt att utföra ytterligare utredningar i frågan utan att fokus bör läggas på att säkerställa att universitet och högskolor är involverade direkt i alla större förändringsprojekt inom hälso- och sjukvården så konsekvenserna för utbildning och forskning analyseras och beaktas från början, samt att stärka de redan existerande nationella organ där samverkan mellan universitet och högskolor å ena sidan och hälso- och sjukvården å den andra redan förekommer.

En konkret åtgärd som också skulle bidra att utveckla det gemensamma ansvaret för professionsutbildningarna i vården vore att hälso- och sjukvårdens ansvar att medverka i utbildning lagregleras vilket skulle tydliggöra ansvaret för att säkerställa den verksamhetsförlagda utbildningen.